

PLA DOCENT

Curs 2025-2026

DADES DESCRIPTIVES DE L'ASSIGNATURA

Assignatura: Fonaments de Composició I

Programa: Grau Professional

Curs: 5è i 6è

Hores: 30 h

Professorat: Manel Ribera (mribera@cmtarragona.dipta.cat)

GUIA DOCENT

Competències que es desenvolupen

Competències generals

1. Conèixer el patrimoni musical i comprendre la seva contribució en el marc cultural i social.
2. Cultivar la capacitat d'anàlisi i valoració de la qualitat musical.
3. Forjar un criteri artístic propi, fonamentat en el coneixement, l'audició i la pràctica musical
4. Participar en activitats individuals i col·lectives que permetin l'experiència de comunicar i compartir la música amb els altres.
5. Entendre i saber expressar conceptes musicals en la seva terminologia específica.
6. Gaudir de les experiències i creacions artístiques així com de les pròpies

Competències específiques

1. Conèixer els elements bàsics de la música tonal i modal i les seves característiques, interrelacions, funcions i transformacions en els diversos contextos històrics.
2. Conèixer la interrelació entre processos de treball motívic, textural, esquemàtic, contrapuntístic, harmònic i formal.
3. Reconèixer els elements i procediments de la música en un context musical escoltat.
4. Identificar a través de l'anàlisi d'obres els elements i procediments més comuns de la música, i les transformacions temàtiques.
5. Adquirir criteri davant la creació musical.
6. Adquirir capacitat de creacions musicals

Objectius (RESULTATS APRESENTATGES)

Referits a coneixements, habilitats i destreses

1. Conèixer els elements bàsics de la música tonal i les seves característiques, interrelacions, funcions i transformacions en la música tonal i segle XX.
2. Utilitzar en treballs escrits els elements i els procediments bàsics dels Schemata-Partimenti i l'harmonia tonal.
3. Conèixer la interrelació entre processos harmònics, esquemàtics i de forma musical d'acord amb els procediments compositius de les diferents èpoques i estils musicals.
4. Reconèixer els elements i procediments bàsics de la música tonal en un text musical escoltat.
5. Identificar a través de l'anàlisi d'obres els elements i procediments més comuns de la música tonal i segle XX, així com les transformacions temàtiques i relacionar-los amb el tot.
6. Conèixer i aplicar tant oralment com per escriptura les característiques i el llenguatge tècnic propi musical
7. Entendre auditivament i analíticament el sentit formal musical des de l'ordre i la dinàmica interna de la tonalitat i des de la resta de paràmetres musicals
8. Adquirir criteri davant el fet musical.

9. Compondre composicions lliures, i altres d'estil, preparar el muntatge i assumir la responsabilitat de la seva interpretació
10. Aplicar els elements i els procediments harmònics i analítics estudiats en exercicis d'estil.

Objectius referits a actituds, valors i normes

1. Conèixer les característiques formals, harmòniques i estructurals específiques dels diferents estils musicals al llarg de la història per valorar-los adequadament.
2. Utilitzar i desenvolupar la capacitat d'observació i de reflexió sobre el fet musical i artístic en general per obtenir més eines que ajudin a analitzar el fenomen artístic i desenvolupar la capacitat creativa.
3. Aconseguir bona disposició per col·laborar de forma activa i coordinada en els projectes col·lectius.
4. Treballar l'autonomia, el respecte, el compromís, la responsabilitat i la coherència.
5. Aconseguir la capacitat de poder resoldre situacions amb dificultats tant d'aprenentatge com de relacions en els projectes col·lectius.

Continguts

Coneixements bàsics

SCHEMATA:

- 1.1. OBERTURES
- 1.2. RESPOSTES/PROCESSOS/TRANSICIONS
- 1.3. PRECADENCIALS
- 1.4. CADENCIALS
- 1.5. POSTCADENCIALS

PARTIMENTI:

- 1.6. Regole / regles dels partimenti
 - 1.6.1. Moviment del baix per grau conjunt:
 - 1.6.2. Salts del baix: Seqüències
 - 1.6.3. Salts del baix: No seqüencials i mutacions d'escala.
- 1.7. Probabilitats que un Esquema segueixi a un altre / successió típica d'acords segons l'època.

CONTRAPUNT

Contrapunt estricte

Contrapunt lliure

Contrapunt imitatiu:

Per moviment:

- Moviment directe
- Moviment contrari
- Moviment retrògrad
- Moviment retrògrad del contrari

Per durada:

- Augmentació
- Disminució

Altres:

Per arsis et tesis (a contratemps)

Interrompuda

Periòdica

Rítmica

D'alçades

Cànon

Invenió

Activitats formatives

METODOLOGIA

El desenvolupament de l'assignatura es farà a partir de tres propostes pedagògiques (projectes) de la metodologia d'ensenyança/aprenentatge basada en projectes (ABP/PBL Project Based Learning). Tots tres projectes es realitzen amb:

Treball presencial	30 h
Treball dirigit	
Treball autònom/cooperatiu	30 h aprox.

1r projecte.

Basat en un projecte integrador d'aquesta assignatura amb les assignatures **d'Harmonia, d'Anàlisi musical i d'Història** dels alumnes que cursen 5è i 6è GP. Específicament amb els Partimenti-Schemata. Basat en l'escriptura històrica des de finals del sXVII fins s.XIX. Han de compondre un minuet, variis cànons i una invenció. Els conceptes de les assignatures s'aprenen desenvolupant un projecte real que es treballa en grup de forma coordinada aplicant coneixements que es van adquirint i els que prèviament tenen de forma multidisciplinària. L'ABP és l'aprenentatge que es produeix com a resultat de l'esforç que realitza l'alumne en desenvolupar un projecte real que va més enllà de només conceptes, és a dir, aplicar de manera activa el procés d'aprenentatge.

2n projecte. Creativitat individual basada en un projecte transversal i interdisciplinari a diferents nivells (pintura, música, poesia...) on a part de compondre una composició lliure assumeixen la responsabilitat del seu muntatge, presentació i interpretació.

3r projecte. Creativitat col·lectiva

Aplicar els elements i procediments treballats al curs en una creació col·lectiva de petita formació. Composició i improvisació amb Partimenti sobre un baix de trio sonata.

TIPOLOGIA D'ACTIVITATS

- Textos explicatius dels projectes i activitats a realitzar
- Presentacions de projectes realitzats en anys anteriors
- Conceptualització dels continguts harmònics.
- Conceptualització dels continguts analítics formals i estructurals
- Dossier d'exercicis de Partimenti i Schemata
- Dossier per fer l'anàlisi d'elements harmònics, estructurals i d'estil
- Acompanyament d'activitats amb vídeos d'interpretació i anàlisi
- Sortides interdisciplinàries (exposicions, concerts...)

AVALUACIÓ

L'avaluació del procés d'aprenentatge serà contínua i integradora

Avaluació del primer quadrimestre: del 2 al 6 de febrer de 2026

Avaluació del segon quadrimestre: del 2 al 8 de juny de 2026

Avaluació del segon quadrimestre: 7 de maig de 2026

Avaluació extraordinària 30 de juny de 2026

ACTIVITATS D'AVVALUACIÓ

L'avaluació respon a paràmetres competencials i es fonamenta en l'observació contínua de l'alumne en les diferents àrees musicals treballades.

RÚBRIQUES PER L'AVVALUACIÓ

Per l'avaluació del projecte s'han elaborat diverses rúbriques que els alumnes coneixen prèviament i permeten l'autoavaluació i la coavaluació.

Indicadors dels criteris d'avaluació

Rendiment de l'estudi	Rendiment de la classe	Rendiment en activitats
• Coneixements bàsics • Exposicions orals • Presentació de documents i tasques • Presentació projectes • Presentació d'exercicis • Presentació partitures • Sessions de debat i defensa	• Assistència • Puntualitat • Grau d'interès per l'assignatura • Grau de participació de les activitats • Grau d'assimilació dels conceptes bàsics • Aprenentatge de la dinàmica de la classe en grup • Respecte als companys, al professorat i els materials.	• Assistència i participació en els concerts i sortides durant el curs • Assistència i participació en les activitats de dins i fora l'aula

Percentatges dels criteris d'avaluació

Rendiment de l'estudi/projectes	80%
Rendiment de la classe	10%
Rendiment d'activitats	10%

Projecte 1 (nota final 1r quadrimestre)	Treball final expositiu 40%	Coneixements bàsics teòric i auditiu (1) 40%	Tasques i documents 20%
Projecte 2 (nota final 2n quadrimestre)	Presentació partitura 50%	Muntatge i audició 40%	Transversalitat del projecte 10%
Projecte 3 (nota final 2n quadrimestre)	Presentació partitura 30%	Coneixements bàsics i defensa del treball (1) 50%	Muntatge i audició 20%

Avaluació final (1)	Projecte 1	Projecte 2	Projecte 3	Coneixements bàsics
	20%	10%	20%	50%

- (1) S'han d'adquirir tots i cadascun dels coneixements bàsics per aprovar l'assignatura. En cas de no assolir la nota mínima de 5 no es farà mitjana amb la resta de paràmetres.
- (2) Hi ha com a mínim dues possibilitats al curs per aprovar l'assignatura
- (3) 10% qualificació subjectiva (individual) que es pot sumar o restar a la nota final dels projectes la qual permet valorar l'actitud, interès, lideratge, participació, dedicació, etc.

Normativa d'assistència

- Les faltes d'assistència hauran de ser comunicades per part dels pares, mares o tutors legals.
- Es consideraran faltes justificades, les causades per malaltia (física, psíquica, emocional)
- No es consideraran faltes justificades, les causades per altres motius.
- El nombre total de faltes d'assistència de l'alumnat es farà constar als informes d'avaluació.
- Si es supera el 30% de les faltes d'assistència justificades (per malaltia física, psíquica i/o emocional) s'aplicarà la pèrdua de l'avaluació contínua.
- Si es supera el 30% de les faltes d'assistència sense justificar, l'assignatura quedarà suspesa.
- La reiteració de faltes, siguin justificades o no, en una o diverses assignatures, podrà comportar la pèrdua de l'oficialitat de la plaça. Cada cas serà analitzat pel professorat implicat i l'equip directiu.

Recuperació de l'assignatura

Segons la normativa vigent:

L'alumnat pot recuperar les assignatures mitjançant la superació de les proves extraordinàries dins el curs escolar.

Si les assignatures avaluades negativament es refereixen a la pràctica de la música i tenen continuïtat en el curs següent, es podran considerar superades, si es donen simultàniament les següents condicions:

- a) Superació de l'assignatura/es vinculades del curs següent.
- b) Informe favorable de la junta d'avaluació.

Bibliografia

Recull de material didàctic confeccionat pel Departament de Llenguatge

A) Fonaments de composició (general)

- **Arnold Schoenberg — *Fundamentals of Musical Composition*** (anglès) / **** *Fundamentos de la composición musical*** (castellà). Manual base sobre idea, variació, desenvolupament i formes curtes-larges. Amazonelargonauta.com
- **Alan Belkin — *Musical Composition: Craft & Art***. Introducció moderna orientada a projecte: gest, frase, textura, harmonia pràctica i procés. (Llibre + materials online). [Yale University PressAlan Belkin Music](http://YaleUniversityPressAlanBelkinMusic)
- **William Russo, Jeffrey Ainis & David Stevenson — *Composing Music: A New Approach***. Llibre d'exercicis progressius per generar idees i estructurar peces. [University of Chicago Press](http://UniversityofChicagoPress)

B) Partimenti & schemata (nucli històric-pràctic)

- **Robert O. Gjerdingen — *Music in the Galant Style***. Catàleg i anàlisi dels **schemata** galants (Prinner, Monte, Fonte, etc.) i el seu ús compositiu. global.oup.com/books.google.com
- **Giorgio Sanguinetti — *The Art of Partimento: History, Theory, and Practice***. Història i pràctica del partimento napolità; com passar del baix xifrat a l'obra. global.oup.com/books.google.com
- **Job IJzerman — *Harmony, Counterpoint, Partimento: A New Method Inspired by Old Masters***. Metodologia docent actual que integra schemata i partimenti. global.oup.com/api.pageplace.de
- **Peter van Tour — *Counterpoint and Partimento: Methods of Teaching Composition in Late 18th-Century Naples***. Estudi de les escoles napolitanes i la pedagogia compositiva. AbeBooksacademia.edu
- **Nicholas Baragwanath — *The Solfeggio Tradition: A Forgotten Art of Melody in the Long Eighteenth Century***. La tradició de solfeig "cantabile" com a base per inventar melodia. global.oup.com

C) Fonts primàries i pràctica (gratuïtes/online)

- **Monuments of Partimenti** (col·leccions històriques, guies i "Rule of the Octave"). Ideal per fer pràctica diària al teclat. partimenti.org+1
- **Fedele Fenaroli — *Partimenti ossia basso numerato* (Llibres I–VI)**. Edicions lliures (PDF) per progressió real: del baix xifrat simple fins a fuga. partimenti.org+1

- **Realitzacions i edicions modernes dels partimenti de Fenaroli** (Derek Remeš, etc.). Útils per contrastar possibles solucions. [Teoria Musical Remeš](#)
- **“Rule of the Octave” (explicació i exemples)** — base harmònica per acompanyar i improvisar sobre baixos. partimenti.orgessaysonmusic.com
-

D) Contrapunt i conducció de veus (per solidificar el llenguatge)

- **Felix Salzer & Carl Schachter — *Counterpoint in Composition: The Study of Voice Leading***. De l'espècie a l'aplicació compositiva real. [Columbia University Press](#)
- **Kent Kennan — *Counterpoint* (4a ed.)**. Pràctica de contrapunt tonal (XVII–XVIII) amb exercicis estructurats. [Amazon](#)